

Polska

Regulacje prawne

2015-12-28 09:25:03

Zmiany w trybie płacenia składek na ubezpieczenie społeczne dla przedsiębiorstw indywidualnych

Zmiany w trybie płacenia składek na ubezpieczenie społeczne dla przedsiębiorstw indywidualnych

Sejm uchwalił nowelizację ustawy o ubezpieczeniach społecznych, które, jeżeli podpisze je prezydent Dalia Grybauskaitė, wejdą w życie z początkiem 2015 r. Zgodnie z nimi, osoby prowadzące działalność gospodarczą (członkowie małych wspólnot, właściciele przedsiębiorstw indywidualnych oraz członkowie spółek jawnych) przez pierwszy rok działalności będą płaciły składki na ubezpieczenia społeczne tylko od tych pieniędzy, które będą wypłacane z podmiotu gospodarczego na własne potrzeby. Taki tryb płacenia składek będzie obowiązywał także w przypadku młodych przedsiębiorców (do 29 lat), emerytów, osób otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy lub osób, które już są objęte ubezpieczeniem społecznym w oparciu o umowę o pracę lub które pracują na innej podstawie. Wobec wszystkich innych osób pracujących samodzielnie będzie obowiązywał obowiązek płacenia składek na ubezpieczenia społeczne od minimalnego wynagrodzenia miesięcznego, niezależnie od tego czy pieniądze będą wypłacane z podmiotu gospodarczego, czy nie. Wg danych statystycznych, obecnie na Litwie działa około 5 500 małych spółdzielni, prawie 11 tys. przedsiębiorstw indywidualnych oraz 120 spółek jawnych i komandytowych. W przypadku większości z nich obowiązywał będzie nowy tryb płacenia składek. Eksperti szacują, że po zlikwidowaniu ulgi w płaceniu składek, kilkanaście tysięcy samodzielnie pracujących osób, które są starsze niż 29 lat, są zdolne do pracy i nie osiągnęły wieku emerytalnego, rocznie będą musiały zapłacić składki o wartości 3000 LTL. Spowoduje to wzrost liczby przypadków, gdy działalność indywidualna zostanie przekształcona w zamkniętą spółkę akcyjną. (*Verslo žinios, 12.12.2014*)

Zmiany dot. projektów PPP

Rząd zatwierdził nową redakcję zasad opracowywania i realizacji projektów PPP. Jedną z najważniejszych zmian jest to, że od 1 stycznia 2015 r. po tym, gdy rada samorządu lub rząd zatwierdzą projekt PPP, realizująca go instytucja powinna będzie rozpocząć realizację przetargów publicznych najpóźniej w ciągu czterech miesięcy. Ustalony termin 120 dni oznacza, że wybór inwestora można będzie przeprowadzać w oparciu o aktualne ceny niezbędnych prac, usług czy materiałów. Dotychczas w przypadku niektórych projektów miała miejsce sytuacja, gdy wybór inwestora był przeprowadzany znacznie później, przez co zatwierdzone w projekcie wartości stawały się nieaktualne, koszty realizacji projektów zwiększały się. Zapotrzebowanie na projekty PPP jest niemałe. Wg danych instytucji pożytku publicznego „Invest in Lithuania”, co druga instytucja samorządowa lub rządowa rozważa możliwość inwestowania w projekty infrastrukturalne przy wykorzystaniu prywatnego kapitału. Ogółem instytucje państwowe planują 60 projektów PPP, najwięcej w sektorze infrastruktury sportowo – turystycznej. Wartość projektów stanowi 574 mln EUR, z czego 23 projekty mają być realizowane na zasadzie koncesji, 20 projektów jako projekty PPP. W ciągu ostatnich 18 lat zrealizowano 39 projektów, w które sektor prywatny zainwestował 132 mln EUR. W lutym 2015 r. wchodzi w życie także nowelizacja ustawy o inwestycjach, która przewiduje, że prywatne podmioty mają prawo zgłosić w trybie ustalonym przez rząd propozycję realizacji projektu PPP, a upoważnione instytucje publiczne są zobowiązane, by nie ignorowały tych projektów. Jednak eksperci twierdzą, że należy jeszcze sprawdzić, jak to będzie działało w praktyce, gdyż ani rząd, ani samorządy terytorialne nie posiadają długoterminnych planów, w których biznes mógłby zobaczyć szanse dla siebie i zapotrzebowanie na konkretne projekty. (*Verslo žinios, 04.12.2014*)

Tylko uczciwe spółki w przetargach publicznych

Rząd przekazał Sejmowi projekt nowelizacji ustawy o przetargach publicznych. Jeden z najważniejszych nowych wymogów – przedsiębiorstwa uczestniczące w przetargach powinny całkowicie spłacić zobowiązania wobec zakładu ubezpieczeń społecznych „Sodra” oraz Państwowej Inspekcji Podatkowej. Proponuje się, by przedsiębiorstwo nie mogło uczestniczyć w przetargu, „jeżeli posiada niespłacone zobowiązania podatkowe o wartości 50 EUR lub więcej”. Organizacja kupująca – instytucja państwowa lub samorządowa – powinna będzie zapisać w dokumentach przetargowych warunek, że dostawca nie może posiadać nie pokrytych zobowiązań podatkowych. Obecnie obowiązująca wersja ustawy przewiduje tylko możliwość zapisania wymogu dot. nie pokrytych zobowiązań podatkowych. Nowelizacja także przewiduje, iż w przetargach nie może uczestniczyć przedsiębiorstwo lub osoba fizyczna skazana za umyślne bankructwo. Poza tym, nowy projekt proponuje zatwierdzić „czarne listy dostawców”. Na te listy trafią nieuczciwi dostawcy, którzy nienależycie wykonują umowy, z winy których umowy są zrywane. Dostawcy, wciągnięci na podawane do wiadomości publicznej listy, w ciągu 3 lat nie będą mogli uczestniczyć w przetargach. Wymogi zawarte w nowelizacji nie będą obowiązywały w przypadku emisji, sprzedaży lub przekazania papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych. Projekt nowelizacji został już złożony w Sejmie. Chociaż rząd wolałby, by została ona uchwalona możliwie najszybciej, jednak nie spodziewa się, że uda się to uczynić do końca roku, dlatego wejdzie ona w życie raczej już w przyszłym roku. (*Verslo žinios, 13.11.2014*)

Mniejsza wartość minimalnego kapitału zakładowego dla spółek akcyjnych

Z dniem 01.01.2015 r. zmniejszy się obowiązkowa minimalna wartość kapitału zakładowego dla spółek akcyjnych. W przypadku zamkniętych spółek akcyjnych (litewski skrót UAB, odpowiednik spółki z o. o. w Polsce) obowiązkowa minimalna wartość kapitału zostanie zmniejszona z 10 000 LTL do 8 632 LTL (2 500 EUR), natomiast w przypadku spółek akcyjnych (litewski skrót AB) – z 150 000 LTL do 138 000 LTL (40 000 EUR). (*Verslo žinios, 28.10.2014*)

Zmiany na etykietach artykułów spożywczych

Od połowy grudnia br. etykiety artykułów spożywczych będą wyglądały nieco inaczej, niż dotychczas. Zgodnie z europejską dyrektywą, na każdym opakowaniu powinna być zamieszczona informacja o alergenach, które są w składzie artykułów spożywczych. Zapisy powinny być wyraźne, dobrze widzialne i nie powinny ulegać zatarciu. Dostosować się do tego wymogu będą zobowiązani nie tylko producenci, ale także handlowcy, placówki gastronomiczne, importerzy. (*Lietuvos rytas, 09.10.2014*)

Bardziej prosta rejestracja płatnika VAT

Jak poinformowała Państwowa Inspekcja Podatkowa, obecnie przy rejestracji nowej spółki w Rejestrze Osób Prawnych można jednocześnie zarejestrować się jako płatnik VAT. Inspekcja podatkowa automatycznie otrzyma informację o zarejestrowaniu nowego przedsiębiorcy oraz wniosku rejestracji go jako płatnika VAT, a podjęta decyzja zostanie przekazana w ciągu 3 dni roboczych poprzez system elektroniczny inspekcji. Dotychczas mieszkaniowiec, chcąc zarejestrować nowe przedsiębiorstwo oraz zarejestrować je w rejestrze płatników VAT powinien był złożyć dwa odrębne wnioski do dwóch instytucji – Rejestru Osób Prawnych oraz Państwowej Inspekcji Podatkowej. Teraz tego robić nie trzeba – we wniosku o zarejestrowanie nowego przedsiębiorstwa w Rejestrze Osób Prawnych wystarczy zaznaczyć, że przedsiębiorstwo ma być zarejestrowane także jako płatnik VAT. (*Verslo žinios, 03.09.2014*)

Szybszy tryb likwidacji spółek nie prowadzących realnej działalności

Sejm zatwierdził propozycję Ministerstwa Sprawiedliwości, która upraszcza procedurę likwidacji osób prawnych. Zgodnie z tą propozycją, przedsiębiorstwo państwowe „Centrum Rejestrów” (CR) będzie mogło przyjmować decyzję o likwidacji spółki, jeżeli nie składa sprawozdań finansowych lub spółka nie posiada organów zarządczych. „Administrowanie spółek nieprowadzących działalności kosztuje państwo nie jeden milion LTL,

dlatego po uchwaleniu nowego trybu likwidacji takich spółek i osób prawnych zaoszczędzi się немало pieniędzy.” – stwierdził minister sprawiedliwości Juozas Bernatonis. Dotychczas, jeżeli była ku temu podstawa, decyzję o likwidacji spółki podejmował sąd, jednak była to długotrwała procedura. Zgodnie ze zmianami Kodeksu Cywilnego, decyzję o zainicjowaniu likwidacji osoby prawnej będzie mogło przyjąć Centrum Rejestrów, a odwołać taką decyzję będzie mógł sąd. Spółka zostanie postawiona w stan likwidacji, jeżeli przez rok nie złoży sprawozdań finansowych, dłużej niż przez pół roku nie będzie posiadała sformowanych organów zarządczych lub przez tyle czasu nie można będzie znaleźć kierowników spółki w jej siedzibie lub pod wskazanym adresem. Można będzie likwidować także takie spółki, które przez 5 lat nie odnawiają swych danych w Centrum Rejestrów i są podstawy sądzić, że podmiot nie prowadzi żadnej działalności. Obecnie w Centru Rejestrów zarejestrowanych jest 38,6 tys. osób prawnych, które od ponad roku nie składają sprawozdań finansowych oraz 63,7 tys. spółek, które przez ponad 5 ostatnich lat nie odnawiały swych danych w rejestrze. (*Lietuvos žinios, 19.07.2014*)

Automatyczny wybór administratora upadłości

Rząd zatwierdził zmiany w trybie wyboru administratora upadłości. Od 2015 r. administrator będzie wyznaczany przez program komputerowy. Departament Zarządzania Postępowaniem Upadłościowym został upoważniony do opracowania i wdrożenia odpowiedniego programu komputerowego. W marcu br. Sejm uchwalił zgłoszoną przez prezydent Dalię Grybauskaitė nowelizację, która zezwala na wybór administratora przy pomocy programu komputerowego, z uwzględnieniem wielkości i specyfiki działalności upadającej spółki. Nowelizacja także zabrania wyznaczać jako administratora upadłości osobę, która jest powiązana więzami rodzinnymi lub partnerskimi z sędzią prowadzącym sprawę o upadłości. (*Lietuvos žinios, 10.07.2014*)

Zmiany w trybie wydawania zezwoleń na budowę

Minister Środowiska Valentinas Mazuronis podpisał rozporządzenie, które zatwierdza zmiany w Regulaminie Technicznym Budowy (STR), który reguluje tryb wydawania zezwoleń na budowę. Zgodnie ze zmianą, jeżeli samorządy terytorialne nie wydają w terminie, bądź bezprawnie nie wydają zezwolenia na budowę, wykonawca w celu uzyskania takiego zezwolenia może się zwrócić do Państwowej Inspekcji Budownictwa i Planowania Terytorialnego. „Umocowaliśmy kontrolę procesu wydawania zezwoleń budowlanych i przytłumiliśmy chęć urzędników samorządowych do samowoli poprzez nie wydawanie dokumentów zezwalających na rozpoczęcie budowy. Zezwolenia budowlane nie będą zależały od czyichś kaprysów bądź egoistycznych pobudek.” – powiedział V. Mazuronis. Jednocześnie zostanie zapewnione, aby realizujący budowę przestrzegali wszystkie obowiązkowe wymogi dot. ochrony środowiska. Zmiany w STR znacznie ułatwią rozpoczęcie budowy dla wszystkich uczestników procesu budowlanego – inwestorów, projektantów, budowniczych. W przypadku podejrzeń, że administracja samorządu terytorialnego bezprawnie nie wydaje zezwolenia budowlanego bądź przeciąga proces sprawdzania dokumentów, podmiot realizujący proces budowlany może zwrócić się do Państwowej Inspekcji Budownictwa i Planowania Terytorialnego. Jeżeli Inspekcja ustali, że samorząd nie wydaje zezwolenia bez uzasadnionej przyczyny, będzie mogła samodzielnie wydać dokument zezwalający na rozpoczęcie budowy. Zgodnie z ustawą o budownictwie, jeżeli podmiot zamierzający rozpocząć budowę składa administracji samorządu wszystkie niezbędne dokumenty, odpowiedź powinien otrzymać w ciągu 10 dni roboczych. Uwzględniając rodzaj budowy oraz kategorię budowli przewidziany jest także dłuższy termin – 45 dni roboczych. Zazwyczaj przed wydaniem zezwolenia budowlanego w dokumentach sprawdza się wszystko, co jest związane z ochroną środowiska, np. w jaki sposób zaprojektowano system odprowadzania ścieków. Dokumenty dużych, ważnych z punktu widzenia ochrony środowiska budowli są sprawdzane nie tylko przez samorząd, lecz także przez specjalistów departamentów ochrony środowiska. (*Lietuvos rytas, 28.05.2014*)

Zmiany w systemie gospodarowania odpadami po opakowaniach

Sejm znowelizował Ustawę o opakowaniach i zagospodarowaniu odpadów po opakowaniach. Znowelizowana ustawa wprowadza system zastawu za jednorazowe opakowania (plastikowe, metalowe). Zgodnie z nowelizacją, zastaw powinien być zwrócony albo w gotówce, albo, na życzenie klienta, za te pieniądze będzie mógł nabyć towary lub usługi bądź przeznaczyć je na cele charytatywne. System ten wejdzie w życie z początkiem 2016 r., obowiązek przyjmowania pustych opakowań będzie spoczywał na sklepach o powierzchni ponad 300 m² oraz

sklepach wiejskich. (*Lietuvos rytas*, 09.05.2014)

Mniejsze obciążenia administracyjne dot. „Sodry”

Rząd zaakceptował zmiany zaproponowane przez Ministerstwo Opieki Socjalnej i Pracy, zgodnie z którymi od 1 maja br. pracodawcy dane o ubezpieczonych osobach dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra” będą przekazywać tylko w trybie elektronicznym, natomiast numer ubezpieczenia społecznego nie będzie obowiązkowy. Przekazywanie danych w trybie elektronicznym poprzez system EDAS, po zatwierdzeniu ich podpisem elektronicznym, pozwoli zaoszczędzić czas i pieniądze, gdyż nie trzeba będzie jechać do oddziałów „Sodry”, poza tym pozwoli to zapewnić bardziej dokładne i operatywne przekazywanie danych. Poza tym pracodawca przekazując informacje o rozpoczęciu bądź zakończeniu ubezpieczenia społecznego nie będzie zobowiązany do podawania numeru ubezpieczenia społecznego, wystarczy tylko podanie numeru PESEL ubezpieczanej osoby. (*Verslo žinios*, 06.02.2014)

Nowa ustawa o planowaniu terytorialnym

Z dniem 1 stycznia 2014 r. w życie weszła nowelizacja Ustawy o planowaniu terytorialnym. Znacznie uprościła ona i skróciła proces planowania. Chyba najważniejszą zmianą jest to, że teraz ani mieszkańcy, ani przedsiębiorcy nie będą musieli troszczyć się o plany detaliczne – teraz przygotować je powinny samorządy terytorialne. We wcześniejszej redakcji samorządy także były do tego zobowiązane, jednak miały prawo do przekazania tych prac innym osobom, dlatego praktycznie zawsze to czyniły. Teraz takiego prawa nie mają. Dlatego mieszkańcy i przedsiębiorcy nie tylko zaoszczędzą na czasie, ale też na kosztach. Przykładowo, w regionie wileńskim opracowanie planu detalicznego trwało około jednego roku, a cena zaczynała się od 5 – 7 tys. LTL. Mieszkańcy, którzy zdecydują się na budowę domu, nie będą musieli męczyć się ze zmianą przeznaczenia działki z rolnej na mieszkalną. Jeżeli plan ogólny na to zezwala, wystarczy zwrócić się do dyrektora administracji samorządu i przeznaczenie działki zostanie zmienione. Nowy tryb także wniesie wiele jasności. Wcześniej wiele planów mieszkańców lub przedsiębiorców tkwiło w miejscu nie tylko z powodu długoterminowego przygotowywania planów detalicznych, ale i z powodu jakości dokumentów. Osoba, która chciała budować dom, nie wiedziała jakie są plany jego sąsiadów, przedsiębiorcy też nie byli pewni co do otoczenia. Zgodnie z nowym systemem pojawia się planowanie kwartalne, a treść planowania terytorialnego zostanie ujawniona w przestrzeni elektronicznej. To będzie bardzo wygodne nie tylko dla budowniczych, ale też dla projektantów i architektów, gdyż od razu będą mogli zapoznać się z całością, a nie tylko ze szczegółami poszczególnej działki. (*Lietuvos rytas*, 03.01.2014)

Prewencja tzw. „feniksów”

Z początkiem października w życie wchodzi nowelizacja ustawy o upadłości przedsiębiorstw, która jest związana z prewencją umyślnych upadłości. Nowelizacja ustawy nadaje więcej praw wierzycielom w celu ścigania nieuczciwych dłużników i odzyskania swych należności. Dotychczas uznać upadłość za umyślną było bardzo trudno, zajmowało to sporo czasu i sporo kosztowało dla wierzycieli. Wg danych Departamentu Zarządzania Upadłością Przedsiębiorstw, w okresie 1993 – 2012 za umyślne uznano tylko 50 upadłości, w większości w pokryzysowym okresie w latach 2010 – 2012. Stanowi to zaledwie skromną część 0,4 % z ogólnej liczby upadłości w tym okresie, która wyniosła 13 tys. Celem nowelizacji jest zapewnienie, aby wierzyciel, jako słabsza strona procesu upadłości, mógł bardziej skutecznie bronić swego interesu, zgodnie z nowelizacją wierzyciel będzie mógł zapoznać się z aktami procesu upadłości. W ustawie określono cechy i założenia umyślnego bankructwa. Uważa się, że firma została celowo doprowadzona do upadłości, jeżeli działalność i majątek zostały przeniesione do innej firmy, albo przed ogłoszeniem upadłości rozliczenia były wykonywane z naruszeniem kolejności i nie wykonano obowiązku uruchomienia obowiązkowego procesu o upadłości. Po uznaniu upadłości za umyślną, administrator upadłości będzie zobowiązany do sprawdzenia w ciągu pół roku transakcji spółki, zawartych w okresie nie krótszym niż 3 lata do momentu wszczęcia procesu o upadłości oraz zainicjować w sądzie pozwy w prawie umów, które mogły wpłynąć na zdolność spółki do rozliczenia się z wierzycielami. Takie transakcje zostaną uznane za nieważne. Ustawa także bardziej wyraźnie reglamentuje najczęściej zdarzające się oznaki umyślnych bankructw. Dla przykładu, sąd może określić upadłość za umyślną, jeżeli zostały schowane,

zniszczone, uszkodzone lub nie zachowane dokumenty sprawozdawczości księgowej spółki. Jak podkreślają prawnicy, bardzo ważne jest, że nowelizacja ustawy została wyraźnie skierowana przeciwko często w praktyce zdarzającym się schematom tzw. feniksów, gdy cały majątek i działalność niewypłacalnej spółki przejmuje inna spółka, należąca do tych samych udziałowców, a długi i zobowiązania zostawiane są dla niewypłacalnej spółki i w ten sposób zostaje ona skazana na upadłość. Takie wypadki będą traktowane szczególnie srogo, bankructwo jako umyślne będzie podejrzewane, jeżeli inna spółka przejmie biznes niewypłacalnej spółki: niezrealizowane do końca umowy, pracowników, należności, kierowników i in. Zgodnie z nowelizacją, wierzyciele spełniający określone wymogi będą mieli możliwość do sprawdzenia na własny koszt dokumentów i innych informacji dot. upadającej spółki. Ustawa także określa odpowiedzialność dla winowajców umyślnego bankructwa. Niezależnie od stosowania odpowiedzialności karnej, po likwidacji spółki, której upadłość została uznana za umyślną, na mocy decyzji sądu zobowiązania za tę spółkę powinny realizować osoby, z powodu działań lub zaniechań których nastąpiło umyślne bankructwo. W pewnych sytuacjach sąd może także ograniczyć na okres 3 - 5 lat prawo osoby do kierowania publiczną i/lub prywatną osobą prawną lub zasiadania w kolejalnym organie zarządczym. Te ograniczenia będą podawane do wiadomości publicznej. (*Verslo žinios, 01.10.2013*)

Zmiany w działalności spółek jawnych i komandytowych

W dniu 1 marca 2014 r. w życie wchodzi znowelizowana ustawa o spółkach osobowych. Takie formy prawne jak spółka jawna lub komandytowa na Litwie nie są popularne, działa około kilkuset spółek osobowych. Zgodnie z nową redakcją ustawy, z 2 do 1 zostaje zmniejszona liczba prawdziwych członków, którzy swoim majątkiem odpowiadają za zobowiązania spółki. Także zostaje zlikwidowana maksymalna liczba wspólników, dotychczas ich liczba nie mogła przekraczać 20 wspólników. Po zmianie ustawy o założeniu spółki i dostosowaniu jej do nowej wersji ustawy, stanie się ona jedynym dokumentem reglamentującym działalność spółki. Dotychczas obowiązywał wymóg sporządzenia w formie aktu notarialnego umowy między prawdziwymi członkami, a inna umowa była zawierana między spółką i komandytariuszami. Po zmianach pozostaje jedyna umowa, którą powinni podpisać wszyscy wspólnicy. Większość decyzji nadal będą podejmowali tylko prawdziwi członkowie, jednak decyzje w takich sprawach jak przyjęcie nowego wspólnika, przekazanie praw wspólnika, wycofanie się ze spółki, zmiana umowy o działalności spółki, reorganizacja spółki będą podejmowali prawdziwi wspólnicy razem z komandytariuszami. Ustawa przewiduje możliwość do wypłaty zaliczki na poczet przyszłego zysku nie tylko dla prawdziwych członków, ale też dla komandytariuszy, jeżeli spełnione są wymogi przewidziane w ustawie. (*Verslo žinios, 27.09.2013*)

Adwokaci będą mogli się reklamować

Rada Adwokatów planuje, że w drugiej połowie października zostanie ogłoszony i wejdzie w życie tryb reklamy adwokatów. Tryb ten określi jak powinna wyglądać reklama usług adwokatów i otworzy drogę adwokatom do reklamowania swych usług. Z dniem 1 września br. weszła w życie nowelizacja Ustawy o adwokaturze, która zezwala na reklamę adwokatów. Aby adwokaci mogli skorzystać z tej możliwości, Adwokatura Litwy powinna opracować wymogi dot. reklamowania działalności adwokatów oraz tryb jej kontroli. „Najważniejszy wymóg, który będzie stosowany wobec reklamy adwokatów – powinna ona być informacyjną, aby nie była taką, jak w przypadku np. proszku do prania. Adwokaci nie będą mogli mówić „jestem najlepszy, najmądrzejszy“ itd.“ – tłumaczył Leonas Virginijus Papirtis, przewodniczący Rady Adwokatów. (*Verslo žinios, 16.09.2013*)

Pieczętka nie będzie obowiązkiem dla przedsiębiorstw

Pieczętka dubluje funkcję podpisu człowieka, jednocześnie w sposób nieuzasadniony zwiększa obciążenia administracyjne i wymaga dodatkowych kosztów. W tej sytuacji od 13 lipca br., w oparciu o propozycję Ministerstwa Gospodarki, weszła w życie nowelizacja Kodeksu Cywilnego i innych aktów prawnych, zgodnie z którą pieczętka nie jest obowiązkowa dla przedsiębiorstwa, jeżeli obowiązek jej posiadania nie został zapisany w dokumentach założycielskich lub statucie spółki. Dokumenty założycielskie (statut) są dla spółki obowiązującymi dokumentami, dlatego często spółki dobrowolnie w statucie umieszczają zapis, że powinny używać pieczętki. W takim wypadku od tych spółek będzie się wymagało, by dokumenty zatwierdzały przy użyciu firmowej pieczętki, w przeciwnym wypadku trzeba będzie dokonać zmian w statucie. Obowiązek używania pieczętki pozostaje w

przypadku instytucji rządowych i samorządowych, notariuszy i komorników. Osoby prawne, założone w trybie elektronicznym, w swych statutach nie mają wpisanego obowiązku posiadania pieczętki, gdyż zostały one zarejestrowane w oparciu o wzorcowe formy dokumentów założycielskich. Jak podano w badaniu Banku Światowego, koszt pieczętki dla przedsiębiorcy, który założył nową firmę na Litwie wynosi od 30 do 90 LTL, jej wyprodukowanie zajmuje 2 dni, a to z kolei wydłuża i zwiększa koszty procedury założenia nowej firmy. (*Verslo žinios, 04.09.2013*)

Powstanie nowa praktyka sądowa w zakresie przetargów publicznych?

W litewskich sądach formuje się nowa praktyka sądowa – po raz pierwszy organizacja nabywająca w ramach przetargu publicznego została ukarana grzywną pieniężną za złamanie przepisów dot. przetargów publicznych. Przedsiębiorcy, uczestniczący w przetargach, chwalą taką decyzję, jednak obawiają się, że organizatorzy przetargów jeszcze bardziej skomplikują ich warunki. W końcu czerwca Sąd Najwyższy wydał orzeczenie, które prawnicy nazywają historycznym – w sprawie spółki „VSA Vilnius” przeciwko spółce „Jonavos paslaugos” organizacja nabywająca za naruszenia dot. przetargów publicznych została ukarana grzywną pieniężną, której wysokość wynosi 5 % od podpisanej umowy. Chociaż wartość przetargu nie była bardzo duża, a wysokość kary nie sięga nawet 10 tys. LTL, w opinii prawników jest to precedens, który w przypadku naruszeń powinien zachęcić dostawców do bardziej aktywnego ubiegania się o odszkodowanie, natomiast organizacje nabywające powinny bardziej uważnie i staranie przeprowadzać procedury przetargowe. Zgodnie z nowym orzeczeniem, wygląda na to, iż łamanie przepisów ze strony organizacji nabywających nie skończy się tylko groźbami ze strony sądów, a będą groziły realne koszty pieniężne: wyrównanie strat dla poszkodowanych uczestników przetargów lub kary pieniężne. We wspomnianej sprawie sąd uznał za nieważną decyzję spółki „Jonavos paslaugos”, na mocy której odrzuciła ofertę dostawcy. Dopóki spór został zakończony organizacja nabywająca zawarła już umowę z innym dostawcą. Uwzględniając rodzaj umowy oraz interes publiczny (kupowano usługę urządzenia zbiornika ścieków) sąd nie uznał tej umowy za nieważną, a zamiast tego wymierzył grzywnę spółce „Jonavos paslaugos”. Jeżeli praktyka sądowa rzeczywiście ulegnie zmianie, organizatorom przetargów o dużej wartości za złamanie przepisów mogą grozić ogromne kary, gdyż każdego roku organizuje się sporo przetargów o wartości dziesiątek lub setek milionów litów. Możliwość wymierzenia kary dla organizacji nabywającej jest przewidziana w nowelizacji ustawy o przetargach publicznych z 2010 r., a jej wielkość może wynosić do 10 % wartości kwestionowanej umowy. Jednak dotychczas żadna z organizacji nabywających nie musiała kompensować strat. Wg danych Urzędu Zamówień Publicznych tylko w 2012 r. w sądach wyższej instancji analizowano 171 skarg związanych z przetargami. Przedsiębiorcy z jednej strony się cieszą, jednak obawiają się, że grożące kary finansowe zachęcą organizatorów przetargów do jeszcze większego skomplikowania wymogów wobec dostawców. „Organizatorzy przetargów będą chcieli dodatkowo się zabezpieczyć, dlatego wymyślą jeszcze więcej trudnych do spełnienia czy bezsensownych wymagań. Oznacza to, że uczestniczyć w przetargach będzie jeszcze trudniej” – stwierdził prezes jednej z dużych spółek budowlanych. (*Verslo žinios, 22.07.2013*)

Nazwa przedsiębiorstwa - tylko z błogosławieństwem językoznawców

Założyciele przedsiębiorstw od 1 maja br. trafią pod nadzór językoznawców. W życie wejdzie nowelizacja regulaminu Rejestru Osób Prawnych, zgodnie z którym zarządca rejestru został zobowiązany do sprawdzenia, czy nazwy rejestrowanych przedsiębiorstw są zgodne z ogólnymi językowymi normami języka litewskiego. Po otrzymaniu wniosku o zmianie bądź rejestracji nazwy nowego podmiotu zarządca rejestru powinien zwrócić się do Państwowej Komisji Języka Litewskiego (PKJL) w celu konsultacji. Jeżeli PKJL w ciągu 6 godzin poinformuje, że nazwa nie spełnia ogólnych norm językowych, nazwa przedsiębiorstwa nie zostanie zarejestrowana. „Ta zmiana oznacza, że od 1 maja nie można będzie rejestrować nie litewskie nazwy, tzn. angielskie lub w innych językach obcych.” – powiedziała Vilija Viešūnaitė, adwokat z kancelarii „Trinitis LT”. Wyjątek będzie stosowany w tym przypadku, jeżeli przedsiębiorstwo jest powiązane z zagranicznym podmiotem prawnym lub organizacją, a nazwa jest tak formułowana, by była tożsama lub podobna do nazwy tego zagranicznego podmiotu prawnego. W takim przypadku rejestrowi trzeba będzie przedłożyć zgodę zagranicznego podmiotu. Przedsiębiorcy się oburzają, że ta zmiana utrudni proces rozpoczęcia działalności gospodarczej na Litwie i nie przyczyni się do awansu w

zestawieniu „Doing Business”. Aidas Petrošius, przedstawiciel „Centrum Rejestrów” stwierdził, że proces rejestracji firm może ulec spowolnieniu, gdyż każdą nazwę trzeba będzie zgłosić do kontroli językoznawców, na którą przewidzianych jest kilka godzin. Narzeka się także, że ta zmiana może utrudnić sytuację litewskich firm na zagranicznych rynkach. „Spółkom, które nie chcą na zagranicznych rynkach działać z litewską nazwą, np. UAB „Kava ir meduoliai”, a chcą w tym celu posiadać angielską nazwę, z powodu nowych wymogów będzie trudniej zaprezentować się za granicą.” – dodała V. Viešūnaitė. Z kolei Jūratė Palionytė, zastępca dyrektora PKJL, tłumaczy, że zgodnie z Kodeksem Cywilnym od dawna wymaga się, by nazwa przedsiębiorstwa była zgodna ogólnymi normami językowymi, jednak dotychczas Centrum Rejestrów nie kontrolowało czy tak było w rzeczywistości. „Nazwa sporządzona w języku angielskim czy innym języku obcym norm językowych nie spełnia” – powiedziała J. Palionytė. Uspokajała także, że z powodu konsultacji językoznawców proces rejestracji nie przeciągnie się w czasie. Także w opinii przedstawicielki PKJL narzekania, że z litewskimi nazwami będzie trudniej zaistnieć na zagranicznych rynkach odzwierciedlają pewną prowincjonalność przedsiębiorców. „Na świecie jest wiele słynnych przedsiębiorstw z nieangielskimi nazwami, jest wiele skandynawskich nazw, są także nazwy, które trudno wymówić, jak np. „Gjensidige”, jednak to nie przeszkadza im umocnić się na zagranicznych rynkach. Tak, nazwa przedsiębiorstwa jest ważna, jednak często o wiele ważniejszy jest znak towarowy. Poza tym można wymyślić także litewską nazwę, która nie będzie trudna dla mieszkańców innych państw.” – zapewniała J. Palionytė. Dla ciekawości, niektórym z już znanych i dawno działających litewskich przedsiębiorstw po 1 maja nie udało się zaliczyć testu językowego. Dla przykładu, nazwę „Omnitel” nie wolno byłoby rejestrować, gdyż nie posiada ona charakterystycznej dla litewskich wyrazów cechy – końcówki. „Natomiast wyraz „Omnitelis” jak najlepiej pasuje, gdyż jest podobny do litewskich wyrazów. Z nazwą „Maxima” jest inna sytuacja: nazwy łacińskie są wyjątkiem – są dozwolone, gdyż nie szkodzą językowi litewskiemu, nie wypierają naszych wyrazów. Jest to pewne europejskie historyczno – kulturowe dziedzictwo. Dlatego nazwa „Maxima” spełnia wymogi aktów prawnych.” – tłumaczy zawiłości J. Palionytė i zachęca skorzystać z zamieszczonych na stronie PKJL porad jak utworzyć nazwę przedsiębiorstwa, która spełnia normy językowe. (*Verslo žinios*, 15.04.2013)

Ograniczono prawo do zarządzania

Departament Zarządzania Postępowaniem Upadłościowym rozpoczął publikowanie nazwisk przedsiębiorców, którym na podstawie wyroku sądowego zabroniono kierować przedsiębiorstwami lub być członkiem kolegiального organu zarządzającego. W ten sposób dąży się do tego, by nie mogli oni kierować już działającymi lub nowymi przedsiębiorstwami. Przed rokiem Sejm uzupełnił ustawę o upadłości spółek i uchwalił postanowienie, zgodnie z którym nazwiska osób, którym zabroniono kierowanie prywatnymi lub publicznymi osobami prawnymi, zostaną podane do wiadomości publicznej. Obecnie na liście jest 5 nazwisk, którym sąd zabronił kierowanie przedsiębiorstwami na okres 3 lat. Ustawa przewiduje maksymalny okres odebrania prawa do kierowania spółkami do 5 lat. W tym okresie osoby takie mogą być tylko udziałowcami spółek. Inne nowe rozwiązanie ustawy – wiosną rozpoczęto podawać do informacji publicznej wykaz spółek, które nie mogą bądź nie zamierzają realizować swe zobowiązania. Obecnie powiadomiło o tym 28 spółek. „Kierownik spółki powinien realnie ocenić sytuację, stosunek majątku do zobowiązań i poinformować o tym partnerów” – stwierdził Alvydas Geigalas, dyrektor Departamentu Zarządzania Postępowaniem Upadłościowym. (*Verslo žinios*, 19.12.2012)

Rok 2013 końcem ery papierowych faktur

Wchodzące w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. zmiany w ustawie o podatku VAT upraszczają wykorzystywanie elektronicznych faktur VAT. Nowe zasady powinny zachęcić przedsiębiorstwa do przejścia z papierowych na elektroniczne faktury. Przed 2013 r. faktury elektroniczne nie były bardzo popularne z powodu obowiązku wykorzystywania bezpiecznego podpisu elektronicznego lub specjalistycznego oprogramowania do przekazywania – przyjęcia danych elektronicznych (ang. EDI – electronic data interchange), którego specyfikacja spełnia standardy UN/EDIFACT. Po wejściu w życie zmian podpis elektroniczny lub specjalistyczne oprogramowanie już nie będą niezbędne, dlatego przedsiębiorstwa będą mogły wykorzystać posiadane już oprogramowanie do zarządzania biznesem i rachunkowości, wobec którego nie będą stosowane dodatkowe wymagania. Dotychczas faktury przesyłane pocztą elektroniczną trzeba było drukować i archiwizować w formie drukowanej. Jak stwierdziła Alina Gaudutyte, zastępca dyrektora Departamentu Prawnego Państwowej Inspekcji

Podatkowej, faktura będzie traktowana jako elektroniczna, jeżeli zostanie udostępniona na portalu, do którego może przyłączyć się odbiorca faktury, także faktury stworzone jako komunikaty strukturalne (np. XML) bądź komunikaty w innym formacie elektronicznym (np. list elektroniczny z załącznikiem stworzonym w formacie PDF bądź faks otrzymany w formacie elektronicznym). „Jeżeli faktura zostanie przekazana pocztą elektroniczną w formacie PDF, będzie traktowana jako elektroniczna“ – jako przykład podała A. Gaudutytė. Jednak nie wszystkie faktury wytworzone w formacie elektronicznym będą traktowane jako elektroniczne. Faktury stworzone np. przy wykorzystaniu oprogramowania do księgowości lub do redagowania tekstów, które są wysyłane i drukowane na papierze, nie będą traktowane jak faktury elektroniczne. Państwowa Inspekcja Podatkowa zaznacza, że faktura przesłana faksem może być traktowana jako elektroniczna (przy wykorzystaniu elektronicznego faksu), jak i nie być elektroniczną, jeżeli faks zostanie odebrany w formie papierowej. (*Verslo žinios*, 20.11.2012)

Szybsze zatrudnianie obcokrajowców

Z początkiem 2013 r. wchodzi w życie nowelizacja ustawy o prawnym statusie obcokrajowców, która przewiduje specjalny tryb wydawania zezwoleń na pobyt czasowy dla specjalistów o wysokiej kwalifikacji z państw trzecich. Zgodnie z tym trybem zezwolenia dla takich specjalistów będą wydawane w ciągu 2, a nie 6 miesięcy. Wynagrodzenie takich pracowników powinno być przynajmniej dwukrotnie wyższe od średniej krajowej (przynajmniej 4310 LTL), także trzeba będzie przedstawić dokumenty potwierdzające wysokie kwalifikacje zawodowe, a także decyzję Litewskiej Giełdy Pracy, iż zatrudnienie obcokrajowca jest zgodne z potrzebami litewskiego rynku pracy. Decyzje Litewskiej Giełdy Pracy będą podejmowane zgodnie z trybem ustalonym przez ministra opieki socjalnej i pracy, który jeszcze nie został zatwierdzony. Poza tym pracownicy o wysokich kwalifikacjach zawodowych po uzyskaniu zezwolenia na pobyt czasowy nie będą musieli ubiegać się o zezwolenie na pracę. Najwięcej z państw trzecich na Litwie zatrudnia się kierowców. W 2011 r. spółki transportowe zatrudniły 2500 Białorusinów, Ukraińców oraz kierowców z innych państw trzecich, co stanowiło 68 % wszystkich zatrudnionych obcokrajowców z państw trzecich. Wśród innych popularnych pracowników o wysokich kwalifikacjach są specjaliści IT, specjaliści od budowy statków, spawacze, kucharze. Jednak prawnicy i specjaliści od personelu podkreślają, że nawet termin dwóch miesięcy jest zbyt długi. Dążąc do zachowania konkurencyjności biznesu zezwolenia powinny być wydawane w terminie 2 – 4 tygodni. (*Verslo žinios*, 16.11.2012)

Zmiany dot. niewykorzystanego urlopu

Sejm uchwalił nowy tryb, zgodnie z którym przy rozwiązaniu umowy o pracę pracownik otrzyma rekompensatę tylko za niewykorzystany urlop, który zgromadził się za trzy lata. Nowelizacja Kodeksu Pracy wejdzie w życie z dniem 1.11.2015 r. Przy rozwiązaniu umowy o pracę przed tą datą, rekompensata pieniężna powinna być wypłacona za cały niewykorzystany urlop. Przed wejściem nowelizacji w życie pracownicy posiadający niewykorzystany urlop za więcej niż trzy lata mają czas na jego wykorzystanie, a jeżeli pracodawca nie stworzy ku temu warunków, będzie musiał wypłacić pełną rekompensatę przy rozwiązaniu umowy. (*Verslo žinios*, 13.11.2012)

Zmiana regulacji terminu rozliczeń

W dniu 1 marca 2013 r. w życie wchodzi nowelizacja ustawy o prewencji opóźnień w rozliczeniach. Zgodnie z nowelizacją w przypadku umowy komercyjnej, w oparciu o którą towary bądź usługi nabywa podmiot publiczny, termin zapłaty nie powinien przekraczać 30 dni kalendarzowych od momentu otrzymania faktury, poza określonymi wyjątkami. Jednak termin zapłaty w przypadku takich umów nie może przekraczać 60 dni. Obecnie sektor publiczny zazwyczaj rozlicza się w znacznie dłuższym terminie 6 miesięcy. Według biura „Creditinfo“ obecnie przeterminowane płatności sektora publicznego wynoszą 9 mln LTL i w ogólnym portfelu przeterminowanych zobowiązań, którego wartość wynosi 5,1 mld LTL, stanowią znikomą część. Nowelizacja ustawy wpłynie także na rozliczenia między podmiotami prywatnymi. Zgodnie z nowymi przepisami, podmioty gospodarcze w przypadku zawarcia umowy komercyjnej, w której nie wpisano terminu płatności, również będą zobowiązani przestrzegania terminu 30 dni kalendarzowych. Po upływie tego terminu można będzie naliczać odsetki karne. Termin płatności w umowach komercyjnych między dwoma podmiotami nie będzie mógł

przekraczać 60 dni kalendarzowych od momentu otrzymania towarów, świadczenia usługi bądź wykonania prac z wyjątkiem sytuacji, gdy inny termin płatności zostanie precyzyjnie określony w ustawie i jeżeli nie będzie on krzywdzący wobec wierzyciela. Jednak analitycy podkreślają, że w przypadku prywatnego sektora nowelizacja wielkich zmian nie spowoduje. Terminy płatności sieci handlowych, w zależności od konkretnej produkcji, obecnie wg „Creditinfo“ wahają się w przedziale 3 – 9 miesięcy. W dniu 16.02.2011 r. została uchwalona Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Europy 2011/7/ES ws. przeciwdziałania opóźnieniom przy rozliczeniach. Uwzględniając tę dyrektywę litewski Sejm odpowiednio skorygował ustawę o prewencji opóźnień w rozliczeniach. Zmieni się także tryb naliczania odsetek karnych. Zgodnie z nowelizacją wielkość odsetek będzie ustalana poprzez dodanie 8 pkt. procentowych do ustalonej przez Bank Litwy jednodniowej stopy referencyjnej. Dotychczas spółki zazwyczaj naliczały odsetki o wartości 0,1 – 0,2 % za każdy dzień zwłoki. Nowelizacja ustawy wchodzi w życie z dniem 01.03.2013 r. i będzie stosowana w przypadku umów zawartych po uprawomocnieniu się nowelizacji. (*Verslo žinios, 06.11.2012*)

Obowiązek wcześniejszego poinformowania o rozpoczęciu pracy

Ministerstwo Opieki Socjalnej i Pracy poinformowało, że zgodnie z wchodzącymi od 1 września zmianami Kodeksu Pracy, pracodawca będzie zobowiązany do poinformowania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra” o rozpoczęciu pracy przez nowego pracownika najpóźniej 1 dzień przed podjęciem przez niego pracy. Zgodnie z obecnie obowiązującym trybem pracodawca może poinformować „Sodrę” o zatrudnieniu nowego pracownika w tym samym dniu, w którym rozpoczyna on pracę. Poza tym zgodnie ze zmianami pracownik powinien rozpocząć pracę następnego dnia po podpisaniu umowy o pracę, jeżeli późniejsze rozpoczęcie pracy nie zostało uzgodnione za porozumieniem stron. (*Verslo žinios, 01.08.2012*)

Zmiany w trybie publikacji aktów prawnych

Od marca następnego roku nie będzie obowiązku publikowania ustaw i innych aktów prawnych w papierowej wersji dziennika urzędowego „Valstybės žinios”. Choć Ministerstwo Sprawiedliwości taką propozycję złożyło jeszcze przed dwoma laty, Sejm odpowiednią decyzję uchwalił dopiero w poprzednim tygodniu. W opinii ministra sprawiedliwości Remigijusa Šimašiusa, w ten sposób rezygnuje się z „drogiego, moralnie przestarzałego i niewygodnego trybu publikacji aktów prawnych w papierowym wydaniu”. W ten sposób planuje się zaoszczędzić środki budżetowe, gdyż od następnego roku instytucje budżetowe nie będą zobowiązane do prenumeraty papierowego wydania. Na razie wydawnictwo „Valstybės žinios” będzie wydawało drukowaną wersję dodatku „Kominukaty informacyjne”, gdyż posłowie pozostawili obowiązek zamieszczania w nim informacji o przetargach i konkursach na pracę w służbie publicznej. Jednak minister sprawiedliwości wyraził nadzieję, że wkrótce zarówno publikacja aktów prawnych, jak i publikacja „Komunikatów informacyjnych” o przetargach przeniesie się do przestrzeni elektronicznej. (*Verslo žinios, 02.07.2012*)

Sejm zezwolił na upadłość tylko teoretycznie

Sejm uchwalił ustawę o upadłości osób fizycznych, która powinna wejść w życie z dniem 1 marca 2013 r. Jednak ustawa ta już wzbudza emocje. Określa, że wszystkie dochody osoby bankrutującej przejmuje administrator upadłości i dopiero wtedy je rozdysponuje. Natomiast w innych krajach dłużnicy oddają tylko 1/3 lub jeszcze mniejszą część przychodów. Szacuje się, że z tego powodu mieszkańcy Litwy nadal na miejsce ogłoszenia upadłości będą wybierać Łotwę lub Wielką Brytanię. Dla przykładu, na Łotwie od osoby bankrutującej administrator przejmuje 1/3 przychodów, natomiast na Litwie taka osoba powinna oddać wszystkie swe dochody administratorowi, który zadecyduje jaką część przychodów pozostawić dłużnikowi, a jaką część przekazać wierzycielom. Szacuje się, że Sejm będzie musiał poprawić tę ustawę, gdyż ogłosić upadłość za granicą będzie prościej, szybciej i taniej. Również prezes Narodowego Zrzeszenia Administratorów Upadłości wyraził zdanie, że dla osoby bankrutującej powinna być pozostawiona minimalna część dochodów. Ustawa przewiduje wynagrodzenie administratorów na poziomie 15 % wyegzekwowanej kwoty, gdy na Łotwie wynosi ono 10 %. Od następnego roku upadłość będzie mogła ogłosić osoba posiadająca ponad 20 tys. LTL zobowiązań. Jednak w

każdym wypadku sąd na podstawie przedstawionych danych i dokumentów będzie oceniał jaka jest sytuacja finansowa osoby fizycznej i czy rzeczywiście jest ona niewypłacalną. Sąd powinien zatwierdzić plan procesu upadłościowego, który może trwać do 5 lat. W oparciu o ten plan będą zaspokajane roszczenia kredytowe, natomiast majątkiem bankrutującej osoby będzie zarządzał administrator upadłości. Po zakończeniu procesu reszta zobowiązań zostanie anulowana, jednak w tym celu bankrutująca osoba będzie musiała pożegnać się ze swym majątkiem, gdyż zostaną anulowane tylko te zobowiązania, których nie pokryje majątek osoby bankrutującej. Procedura będzie obejmowała tylko osobisty majątek i osobiste zobowiązania bankruta. Proces upadłości będzie mogła zainicjować tylko osoba fizyczna. Mimo niedociągnięć ustawy podkreślano, że jednak lepiej gdy jest taka ustawa, niż gdy nie ma żadnej. (*Lietuvos rytas, Verslo žinios, 11.05.2012*)

Zbędni notariusze

Kierownicy zamkniętych spółek akcyjnych, przedsiębiorstw indywidualnych, zrzeszeń oraz instytucji pożytku publicznego będą mogli samodzielnie zarządzać swymi danymi w Rejestrze Osób Prawnych, nie odwiedzając osobiście Centrum Rejestrów oraz notariusza. W tym celu trzeba będzie poprzez Internet zatwierdzić elektroniczną redakcję dokumentów założycielskich podmiotu prawnego. Poprzez Internet samodzielnie kierownicy będą mogli zmieniać informacje o nazwie osoby prawnej, siedzibie, statusie prawnym, celach i rodzajach działalności, wielkości i strukturze kapitału zakładowego, członkach zarządu i innych kolegialnych organów zarządzających. Do systemu można będzie łączyć się za pośrednictwem podpisu elektronicznego. (*Verslo žinios, 02.05.2012*)

Pracodawcy wymagają swobody

Zezwolić na bardziej swobodne stosowanie terminowych umów o pracę, zmniejszyć ulgi dla pracowników posiadających dzieci w starszym wieku, nie tak restrykcyjnie ustalać długość dnia pracy - takie propozycje zmian kodeksu pracy dla Ministerstwa Opieki Socjalnej i Pracy (MOSiP) przedstawili reprezentanci pracodawców. W ich opinii kodeks jest przestarzały i pogarsza warunki dla pracodawców, a tym samym i pracowników. Pracodawcy proponują zezwolić na swobodniejsze stosowanie terminowych umów o pracę. Obecnie pracodawca powinien uzasadnić dlaczego zapewnia miejsce pracy tylko tymczasowo. Pracodawcy proponują, aby za porozumieniem stron można było swobodnie zawierać umowę na okres do 2 lat, a następnie przedłużyć o kolejne 2 lata, jednak nie dłużej niż na 4 lata ogółem. Przedstawiciele zrzeszeń biznesowych proponują także, aby do przyczyn zwolnienia pracownika dodać też przejście na emeryturę przy jednoczesnym zobowiązaniu pracodawcy do zachowania miejsca pracy i zatrudnienia innej osoby. Wybór należałoby do pracodawcy, jeżeli chciałby mógłby emerytowanego pracownika nie zwalniać. W opinii pracodawców taka zmiana byłaby korzystna dla młodych osób, szczególnie w sytuacji gdy bezrobocie wśród młodzieży jest spore. Proponuje się także zmienić tryb ustalania odpraw i terminu wypowiedzenia pracy. Wg nich lepiej byłoby powiązać wielkość odprawy i termin wypowiedzenia z jedynym kryterium - długością stażu pracy. Jeżeli zwalniana osoba pracowała do 1 roku, odprawa nie zostałaby wypłacona, a termin wypowiedzenia wynosiłby 1 miesiąc. Osoba pracująca ponad rok otrzymałaby odprawę w wysokości od 1 do 4 średnich wynagrodzeń, natomiast termin wypowiedzenia wynosiłby od 1 do 3 miesięcy. Obecnie obowiązujący tryb zwolnienia przewiduje ulgi dla pracowników posiadających dzieci w wieku do 14 lat - w ich przypadku termin wypowiedzenia wynosi 4 miesiące. Wg pracodawców jest to niesprawiedliwe wobec innych pracowników i jest to gwarancja nadmierna. Propozycje pracodawców zachowały jednak ulgi dla osób posiadających dzieci w wieku do 3 lat. Autorzy zmian proponują również zrezygnować z ograniczenia, by dzień pracy wynosił tylko 8 godzin. Tym niemniej, pracodawca zobowiązany byłby do tego, by długość tygodnia pracy nie przekroczyła 40 godzin, a z nadgodzinami - 48 godzin. Powołana przez MOSiP grupa robocza do spraw zmian w kodeksie pracy powinna była porozumieć się do końca stycznia br., jednak nie zdołała przedstawić swego stanowiska z powodu różnic zdań poszczególnych jej członków. Dlatego różne propozycje były omawiane dalej. W ramach Rady Trójstronnej przedstawiciele rządu proponowali rozważyć tę kwestię i nie przekładać, jednak przedstawiciele organizacji pracodawców i związków zawodowych przełożyli dyskusję na inne posiedzenie. (*Lietuvos rytas, 25.04.2012*)

Propozycja: zerowy kapitał zakładowy z zobowiązaniem na 1 rok

Ministerstwo Gospodarki zgłosiło projekt zmian w ustawie o spółkach akcyjnych. Zgodnie z propozycją, Rejestr Osób Prawnych będzie mógł zarejestrować zamkniętą spółkę akcyjną (ZSA), której udziałowcy nie opłacili w pełni minimalnego, wymaganego ustawowo, kapitału zakładowego, jednak w akcie założycielskim zostanie zapisane zobowiązanie do pełnego opłacenia kapitału zakładowego w określonym terminie, jednak nie dłuższym niż 12 miesięcy. Minimalną wielkość kapitału zakładowego dla ZSA proponuje się pozostawić bez zmian – 10 000 LTL. Obecnie spółki są rejestrowane dopiero wtedy, gdy kapitał zakładowy jest całkowicie opłacony. Gdyby udziałowcy w terminie ustalonym w akcie założycielskim nie opłacili objętych akcji, projekt proponuje, by kierownik spółki zwrócił się do sądu i zmusił w ten sposób do realizacji zobowiązań. Jeżeli nawet na mocy decyzji sądu akcje nie zostaną opłacone, proponuje się, by spółka zaoferowała je innym osobom. Najgorsze, co może czekać spółkę, której kapitał ustawowy nie został opłacony w całości – może ona zostać uznana jako założona bezprawnie. Kierownikowi spółki za zniweczenie procesu objęcia akcji proponuje się wymierzyć karę w oparciu o Kodeks Wykroczeń Administracyjnych. W projekcie proponuje się, by za niewykonanie obowiązków przewidzianych w ustawie o spółkach akcyjnych kierownikowi spółki wymierzyć karę w wysokości 5 000 – 10 000 LTL, za powtórne wykroczenie – od 10 000 LTL do 25 000 LTL. Obecnie kierownikom, których spółki nie posiadają określonego ustawowo minimalnego kapitału zakładowego, kary nie zagrażają. Przed 2 laty Ministerstwo Gospodarki zgłaszało projekt, by wielkość kapitału zakładowego dla ZSA zmniejszyć do 1 LTL, jednak projekt nie przeszedł procesu ratyfikacji w Sejmie. Gdyby tym razem projekt przeszedł przez wymagane procedury w rządzie i Sejmie, nowy tryb rejestracji wszedłby w życie od 1 lipca br. Szacuje się, że te zmiany u ustawie o spółkach akcyjnych stworzą możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej bez znacznych inwestycji początkowych – założyć ZSA, uczynić tę formę prawną bardziej sprzyjającą dla małej i średniej przedsiębiorczości. (*Verslo žinios, 14.02.2012*)

Uchwalono ograniczenia dla tantiem

Część zysku wypłacana jako tantiemy nie będzie mogła być większa, niż 1/3 części zysku przeznaczonego do wypłaty jako dywidenda. Dlatego tantiemy będą wypłacane tylko w tym przypadku, gdy będzie wypłacana także dywidenda. Nowelizację ustawy o spółkach akcyjnych, wprowadzającą odpowiednie zmiany, podpisała prezydent Dalia Grybauskaitė. Szacuje się, że nowelizacja zapobiegnie potencjalnej możliwości unikania od płacenia podatku przy podejmowaniu decyzji o podziale zysku oraz zapewni, iż adekwatna część zysku trafi zarówno do dużych, jak i drobnych udziałowców. (*Verslo žinios 05.01.2012*)

Odrębne regulacje dla zarabiających ponad 5000 LTL

Ministerstwo Gospodarki proponuje wnieść do Kodeksu Pracy artykuł, który zezwoli pracownikom zarabiającym miesięcznie ponad 5000 LTL netto negocjować z pracodawcą ws. wynagrodzenia, godzin pracy, warunków zwolnienia. Te porozumienie nie podlegałoby reglamentacji Kodeksu Pracy. „Kodeks Pracy jednakowo chroni wszystkich pracowników, zarabiających czy 800 LTL, czy 10 000 LTL miesięcznie. Jednak to, że pracownik był w stanie wynegocjować wysokie wynagrodzenie świadczy, że jest on konkurencyjny na rynku pracy i może negocjować w sprawie innych warunków umowy o pracę. Dlatego ochrona Kodeksu Pracy w negocjowaniu innych elementów umowy nie jest mu potrzebna” powiedział Rimantas Žylius, minister gospodarki. W jego opinii taka zmiana Kodeksu Pracy ułatwi przedsiębiorcom tworzenie wysoko opłacanych miejsc pracy, natomiast ochrona pracowników zarabiających mniej na tym nie ucierpi. (*Verslo žinios, 04.10.2011*)

Urząd Przetargów Publicznych zmienia podległość

Sejm uchwalił nowelizację ustawy o przetargach publicznych, zgodnie z którą Urząd Przetargów Publicznych będzie podległy Sejmowi RL. Kandydata na prezesa urzędu będzie zgłaszał premier, natomiast zatwierdzał będzie prezydent. Dotychczas Urząd Przetargów Publicznych był instytucją przy Ministerstwie Gospodarki, prezesa mianował i odwoływał minister gospodarki. „Całkowicie się odgranicza od wszystkich politycznych debat i wpływu polityków. Urząd będzie naprawdę niezależny” – powiedział prezes urzędu Žydrūnas Plytnikas. Zmieniona ustawa wejdzie w życie z początkiem 2012 r. (*Verslo žinios, 30.09.2011*)

Zmiany poprzez Internet

Przedsiębiorstwa indywidualne, zamknięte spółki akcyjne, zrzeszenia oraz instytucje pożytku publicznego będą mogły dokonywać zmian w dokumentach założycielskich w sposób elektroniczny poprzez system samoobsługowy Centrum Rejestrów. Dokumenty, zatwierdzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, można będzie przesłać bezpośrednio do Centrum Rejestrów. Dokumenty będą sprawdzane w trybie automatycznym, dlatego wymienione wcześniej podmioty chcąc dokonać zmian dokumenty będą musiały sporządzać według opracowanych przez Ministerstwa Gospodarki i Sprawiedliwości wzorcowych formularzy. W ciągu roku rejestruje się średnio 8000 zmian w dokumentach założycielskich podmiotów prawnych. (*Verslo žinios, 29.09.2011*)

Mało popularna usługa

Przedsiębiorstwa nie korzystają z możliwości załatwienia dokumentów i otrzymania niezbędnych zezwoleń nie wychodząc z biura. Możliwość zaoszczędzenia czasu i nie spędzania go w kolejkach w urzędach daje e-usługa „skrzynka wiadomości” (lit. *Pranešimų dėžutė*). Usługę tą od dwóch lat świadczy instytucja pożytku publicznego „Enterprise Lithuania”. Korzystając ze „skrzynki wiadomości” przedsiębiorcy mogą drogą elektroniczną złożyć wnioski i niezbędne dokumenty w celu uzyskania niezbędnych licencji na prowadzenie działalności, mogą bezpośrednio komunikować się z urzędami, otrzymać ich odpowiedzi. W ten sposób można już załatwić sprawy w około 100 instytucjach państwowych, wśród nich – 60 samorządów. Usługa wystartowała w 2009 r., jednak w sposób pełnowartościowy zaczęła funkcjonować przed rokiem, gdy podpisano umowy ze wszystkimi samorządami i instytucjami, z których potrzebne są odpowiednie dokumenty. Wg danych „Enterprise Lithuania” w 2010 r. poprzez „skrzynkę wiadomości” w całym kraju otrzymano 249 wiadomości, w ciągu 8 miesięcy br. – 82. Usługa nie jest popularna, gdyż mało osób wie o możliwości załatwienia sprawy przy pomocy e-usług. Portal internetowy powinien być bardziej intensywnie promowany. Poza tym w opinii dyrektora „Enterprise Lithuania” usługa może być mało popularna z tego powodu, że w celu jej wykorzystania niezbędny jest podpis elektroniczny, a na Litwie posiada go na razie niewiele osób. (*Verslo žinios, 14.09.2011*)

Roczna amnestia

Rząd zamierza ogłosić deklarację, zgodnie z którą różne instytucje kontrolujące nie będą karały przedsiębiorstwa działające pierwszy rok. Według różnych szacunków, obecnie drobnych przedsiębiorców obowiązuje około 2000 różnych regulacji, które stale się zmieniają. A dopóki uda się w tym wszystkim połapać – łatwo jest popełnić błąd. Dlatego według Rimantasa Žyliusa, ministra gospodarki, dziewięć podstawowych instytucji kontrolujących przedsiębiorców zobowiązało się nie karać przedsiębiorców w ciągu pierwszego roku działalności, a udzielać konsultacji. Karani będą tylko złośliwi naruszyiele – jeżeli uchybienie będzie wyraźne bądź będzie zagrażało zdrowiu lub życiu konsumentów. Poza tym minister ma nadzieję, że przy pomocy tej deklaracji uda się wykorzenić naganną praktykę, gdy inspektorzy idą do spółek w celu „dorobienia się”. Ponieważ nie będzie kar, inspektorzy nie będą mogli żądać łapówek. Na liście instytucji, które zobowiązały się nie karać biznesowych nowicjuszy, znalazły się podstawowe instytucje: Agencja Ochrony Środowiska, Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Transportu Drogowego, Państwowa Inspekcja Żywności i Weterynarii, Państwowa Inspekcja Podatkowa, Państwowa Inspekcja Artykułów Nieżywnościowych, Departament Ochrony Przeciwpożarowej i

Ratownictwa, Państwowa Inspekcja Planowania Terytorialnego i Budownictwa, Państwowa Inspekcja Ochrony Zdrowia Społeczeństwa. Przedsiębiorcy zwracają uwagę, że na liście nie ma Funduszu Ubezpieczeń Socjalnych „Sodra”, który ma prawo do blokowania kont, potrącania wpłat z kont i w ten sposób może zniszczyć początkującą spółkę, dlatego proponują wciągnąć na listę również „Sodre”. Przedsiębiorcy cieszą się z deklaracji i wyrażają nadzieję, że to nie będzie krótkotrwała akcja, która skończy się po wyborach. (*Verslo žinios, 14.09.2011*)

Nowe zasady

Od listopada br. wchodzi w życie zasady odpowiedniego kredytowania. Zgodnie z tymi zasadami stosunek kredytu do wartości zastawionego majątku nie będzie mógł wynosić więcej niż 85 %, natomiast maksymalna wielkość miesięcznej raty kredytu razem z odsetkami nie będzie mogła przekroczyć 40 % miesięcznych dochodów kredytobiorcy. (*Lietuvos rytas, 07.09.2011*)

Prezydent dąży do ograniczenia tantiem

Prezydent Dalia Grybauskaitė przedstawiła projekt zmian w Ustawie o spółkach akcyjnych, zgodnie z którymi wartość wypłacanych tantiem dla kierownictwa spółek nie może przekraczać 1/3 wartości dywidendy, poza tym tantiemy będą mogły być wypłacane tylko wtedy, gdy będą wypłacane dywidendy. Prezydent argumentuje, że w ten sposób stara się zlikwidować lukę pozwalającą kierownikom spółek unikać płacenia podatków. Zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą tantiemy są wypłacane dla członków zarządu oraz rady nadzorczej z zysku przeznaczanego do podziału oraz nie mogą przekraczać 20 % zysku. Jak oświadczyła prezydent, obecnie tantiemy stały się luką w systemie podatkowym, przy pomocy której właściciele i kierownicy dużych spółek płacą niższe podatki. (*Verslo žinios, 05.08.2011*)

Kolejne spółki można zakładać poprzez Internet

Z początkiem sierpnia została uruchomiona możliwość założenia poprzez Internet zamkniętej spółki akcyjnej (lit. UAB, odpowiednik polskiej spółki z o. o.) z dowolną ilością udziałowców. Centrum Rejestrów zaznacza, że nie będzie ograniczona nie tylko ilość założycieli, będą mogli mieszkać w dowolnym miejscu świata. W końcu poprzedniego roku została uruchomiona możliwość zakładania spółki UAB, gdy założycielem była jedna osoba. Według najnowszych danych Centrum Rejestrów z 4469 założonych w bieżącym roku spółek typu UAB około 1000 zostało założonych poprzez Internet. Poza tym, nie obowiązuje już wymóg rejestrowania spółki tylko w lokalu należącym na prawach własności dla założyciela spółki. Obecnie każdy właściciel lokalu poprzez Internet może wyrazić zgodę na założenie siedziby tworzonej spółki w należącym do niego lokalu. (*Verslo žinios, 03.08.2011*)

Reguła dwóch dat

Minister Gospodarki Rymantas Žylius oświadczył, że od teraz wszystkie akty prawne, wdrażające ustawy reglamentujące działalność gospodarczą będą wchodziły w życie dwa razy: 1 maja albo 1 listopada. „Zasada dwóch dat” obowiązuje od początku bieżącego tygodnia. Minister Przypomniał, że dotychczas akty prawne zazwyczaj wchodziły w życie od momentu ich publikacji w wydawnictwie „Valstybės žinios”, czyli 108 razy – tyle razy ukazywało się to pismo. W opinii ministra pozwoli to podmiotom gospodarczym łatwiej przygotować się do przyszłych zmian. Szczególnie korzystne to jest dla drobnych przedsiębiorców, których nie stać na zatrudnienie prawnika w celu stałego monitoringu zmian aktów prawnych. (*Verslo žinios, 29.07.2011*)

Ułatwiony tryb odzyskania należności

Od 1 października br., po wejściu w życie zmian w kodeksie postępowania cywilnego, sądy oraz komornicy będą mogli aktywniej korzystać ze środków komunikacji elektronicznej przy doręczaniu stronom wezwań sądowych, zawiadomień i innych dokumentów. W ten sposób proces odzyskania należności będzie odbywał się aktywniej. Ukrywający się przed wierzycielami dłużnicy nie będą mogli specjalnie nie odbierać z poczty przesyłanych im dokumentów sądowych i w ten sposób sabotować proces sądowy. Sądy będą miały wspólną stronę internetową, na której będzie informacja o procesach, w trakcie których nie udaje się doręczyć dokumentów i proces będzie trwał dalej. Odzyskanie niedużych kwot stanie się jeszcze bardziej proste, gdyż posiadając podpis elektroniczny część dokumentów sądowych – nakazy sądowe – można będzie wypełnić przez informacyjny system sądowy, także uzyskać nakaz sądu o zasądzeniu wierzytelności w elektronicznej formie. Dla przedsiębiorców aktualne będzie to, że procesy sądowe będą prowadzone szybciej, uprości się ich administracja. Odzyskanie należności zostanie przyspieszone, gdyż licytacje będą mogły odbywać się także na stronach internetowych komorników w trybie on-line. Wnieście to też więcej przejrzystości. Według zarządcy Litewskiej Izby Komorników system niezbędny dla elektronicznych licytacji jest przygotowywany od ponad pół roku i powinien ruszyć w 2013 r. (*Verslo žinios, 27.07.2011*)

Zasiłek macierzyński nie będzie przeszkadzał pracować

Z dniem 1 lipca br. zmienia się tryb i wielkość zasiłków macierzyńskich. Jeżeli jeden z rodziców postanowi otrzymywać zasiłek przez jeden rok, wówczas wysokość zasiłku będzie wynosiła 100 % wynagrodzenia. Jeżeli jeden z rodziców zdecyduje się otrzymywać zasiłek przez 2 lata, w pierwszym roku wysokość zasiłku będzie wynosiła 70 % wynagrodzenia, natomiast w drugim roku – 40 % wynagrodzenia. Poza tym podczas drugiego roku urlopu macierzyńskiego rodzice będą mieli możliwość pracowania i otrzymania dochodu bez zmniejszenia wielkości zasiłku macierzyńskiego. (*Respublika, 28.06.2011*)

Kary za zmony kartelowe dla kierowników spółek

Za przystąpienie do zakazanych porozumień kartelowych bądź nadużycia dominującej pozycji na rynku kierownik takiego podmiotu gospodarczego może zostać ukarany ograniczeniem prawa do zajmowania stanowiska kierownika prywatnego i/lub publicznego podmiotu prawnego, także prawa do zasiadania w kolejalnym organie zarządczym bądź nadzorującym na okres od 3 do 5 lat. Poza tym dodatkowo kierownik może zostać ukarany grzywną pieniężną do 50 tys. LTL. Takie poprawki do Ustawy o konkurencji, zgłoszone przez prezydent Dalię Grybauskaitė, uchwalił Sejm. (*Verslo žinios, 22.04.2011*)

Nowe zasady pozyskania ziemi dla celów publicznych

Sejm RL uchwalił poprawki do ustawy określającej tryb pozyskania prywatnych gruntów dla realizacji ważnych dla państwa inwestycji. Rekompensata za pobrane grunty będzie wypłacana zgodnie z wartością rynkową, rekompensaty również obejmą sady, utracone plony, budynki wybudowane bądź w trakcie budowy. Wyceny gruntów dokonają eksperci oraz atestowani specjaliści do wyceny. Jeżeli właściciel gruntów nie zgodzi się na zaproponowaną wartość rekompensaty, sąd wyznaczy ekspertów do dokonania ponownej wyceny. Proces pozyskania ziemi dla celów publicznych zostanie uruchomiony na mocy rozporządzenia rządu, właściciel gruntów nie będzie mógł procesowi przeszkadzać. Jeżeli nie zostanie zawarta umowa o pozyskaniu gruntów, odpowiednia instytucja w ciągu 60 dni kalendarzowych będzie musiała zwrócić się do sądu o wydanie zezwolenia na pozyskanie gruntów. Nie będzie można pozyskiwać gruntów prywatnych na publiczne cele rekreacji i wypoczynku. Jednym z pierwszych projektów, przy realizacji którego mogą być wykorzystane nowe poprawki, będzie budowa kolejowej linii „Rail Baltica”. (*Verslo žinios, 13.04.2011*)

Nieprzekazane 2 % podatku trafią do samorządów

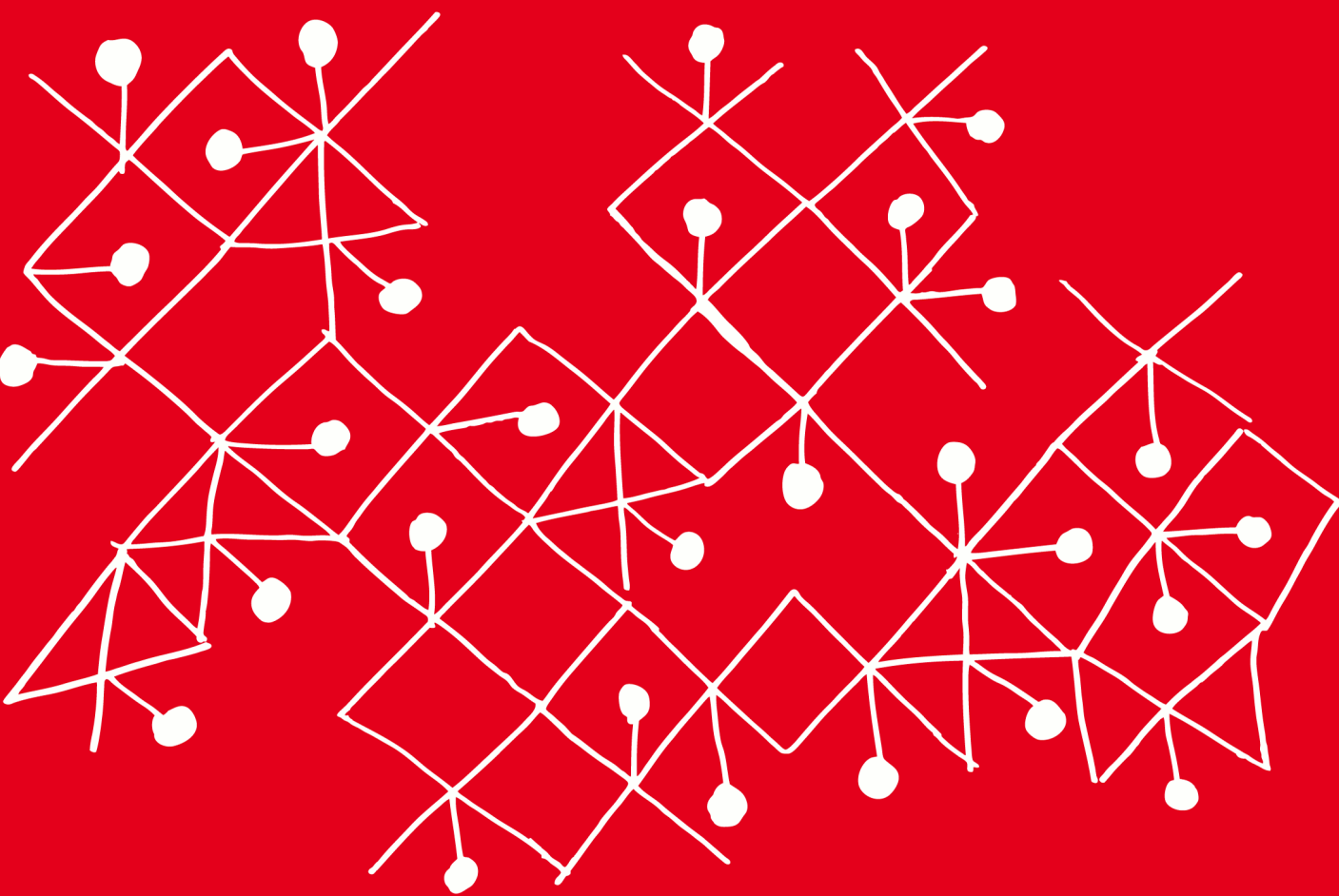
Ministerstwo Finansów przygotowało zmiany do ustawy o podatku dochodowym, zgodnie z którymi w tym wypadku, jeżeli osoba fizyczna nie skorzysta z możliwości przekazania do 2 % zapłaconego podatku dochodowego na rzecz wybranej instytucji bądź organizacji, pieniądze te trafią do budżetów samorządów terytorialnych. Ministerstwo szacuje, że do samorządowych budżetów z tego tytułu trafi 8 - 12 mln LTL dodatkowych przychodów. Środki te można będzie wykorzystać na zaspokajanie potrzeb wspólnot i starostw, udzielanie wsparcia socjalnego dla mieszkańców. Według obecnie obowiązujących przepisów prawnych, nie przekazane 2 % podatku dochodowego są dzielone między budżetem państwowym a budżetami samorządowymi. (*Verslo žinios, 30.03.2011*)

Projekt ustawy o upadłości konsumenckiej

Rząd zatwierdził projekt ustawy o upadłości konsumenckiej i przekazał go pod głosowanie w Sejmie. Zgodnie z projektem upadłość będzie mogła ogłosić osoba fizyczna, jeżeli jej zadłużenie przekroczy równowartość 25 minimalnych miesięcznych wynagrodzeń. Obecnie jest to 20 tys. LTL. Procedurę upadłości będzie mogła inicjować wyłącznie osoba fizyczna. W celu spłaty zobowiązań ma zostać opracowany plan spłaty zadłużenia, który powinni zatwierdzić sąd oraz wierzyciele. Jednak w przypadku gdy wierzyciele bezzasadnie nie zatwierdzą planu, sąd będzie mógł go zatwierdzić bez zgody wierzycieli. Projekt zezwala też na bankructwo osobom, które zadłużyły się przed wejściem ustawy w życie. W celu spłaty zadłużenia dłużnik będzie musiał sprzedać swój majątek oraz przelewać na konto wierzycieli swe wynagrodzenie po pozostawieniu pewnej kwoty na utrzymanie własne i członków rodziny. Jeżeli zadłużenie w ciągu 5 lat nie zostanie spłacone, reszta długu zostanie umorzona. Osoba fizyczna będzie mogła ogłosić upadłość raz na 10 lat. (*Lietuvos rytas, Verslo žinios, 24.03.2011*)

Łatwiej będzie restrukturyzować

Komisja Europejska zatwierdziła opracowany przez Państwową Inspekcję Podatkową oraz inne instytucje schemat restrukturyzacji małych i średnich przedsiębiorstw. Zgodnie z tym schematem instytucje państwowe będą mogły uczestniczyć w procesach restrukturyzacji małych i średnich przedsiębiorstw bez każdorazowego uzyskania zgody KE. Do grupy małych i średnich zalicza się przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 osób, roczny obrót nie przekracza 172 mln LTL, natomiast majątek - 148 mln LTL. W oparciu o zatwierdzony schemat w okresie 01.07.2011 - 01.07.2013 dla restrukturyzowanych firm można będzie spisać zadłużenie o wartości 258 mln LTL. Wsparcie dla jednego przedsiębiorstwa nie może przekroczyć 34 mln LTL. (*Verslo žinios, 24.02.2011*)

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego